

Skon letců připomíná pomník

Zdíky /FOTO/ - U Kaplice, kde rukou gestapáků zemřeli američtí vojáci, vzniklo pietní místo.

Autor:

[Martin Tröster](#)

Foto

[Zvětšit fotografii](#)

Nově odhalený pomník připomínající válečné osudy amerických vojáků ve Zdíkách na Kaplicku.

DENÍK/Martin Tröster

tato galerie obsahuje celkem 16 položek

Jednu z hrůz druhé světové války, o níž se ještě donedávna nevědělo, připomíná ve Zdíkách na Kaplicku od soboty nový památník. Deváté prosincové ráno roku 1944 bylo pro pětici členů posádky amerického bombardovacího letounu tím posledním.

Zvrat v bezproblémově vedené ofenzivní misi proti strategickým cílům na území okupovaného Československa, ale i nacistického Německa a Rakouska, přišel ve chvíli, kdy protiletadlové dělostřelectvo poškodilo jeden ze čtyř motorů bombardéru pilotovaného Woodruffem J. Warrenem.

Když se letoun blížil k dnešním česko-rakouským hranicím, bylo posádce jasné, že stroj ztrácející výšku Alpy nepřeletí. Jako přistávací dráha proto Američanům posloužilo pole u Dolního Dvořiště, zasypané půl metrem sněhu.

Vojáky vrátili nebi

Pět členů posádky, kteří před přistáním nestačili letadlo opustit, nouzovou operaci přečkalo ve zdraví. Zlom přišel vzápětí, když členové gestapa, již na místo neštěstí přijeli z Kaplice, přikázali kolemjedoucímu Josefu Puschovi, aby na svém nákladním voze udělal místo pro transport zajatců do Kaplice.

„Ty letce nám poslalo samo nebe a my mu je vrátíme,“ notovali si gestapáci. A jak řekli, tak také učinili. Ve stoupání na namrzající silnici u Zdíků Američanům poručili, aby vystoupili a snad pomohli tlačit vůz. V té chvíli zazněla dávka ze samopalu.

„Gestapáci pak Američany okradli a zahrabali je vedle silnice ve Zdíkách sněhem. Příštího rána je našla pošťačka, která měla cestu kolem,“ popsal události staré více než pětadesát let Jan Komenda z českobudějovického klubu Veteran Army Vehicles. Právě toto občanské sdružení se spolu s obcí Bujanov zasloužilo o to, že členové první pěší divize americké armády na místě zmíněné popravky v sobotu odhalili důstojný památník pětice padlých.

O tom, co se ve Zdíkách na sklonku nejhrušnějšiho válečného konfliktu v dějinách lidstva dělo, přitom ještě před několika lety neměl podle Jana Komendy nikdo ani tušení.

„Chytili jsme se právě zmínky o svědectví pošťačky, která mrtvé vojáky spatřila. Další zprávy, byť poplatné režimu a době, jsme našli v dobových rakouských a německých novinách, šli jsme také do kronik,“ zrekapituloval snahu členů Veteran Army Vehicles klubu Jan Komenda.

Zdíky jsou podle něje nejvýznamnější připomínkou událostí druhé světové války na Českokrumlovsku. „Pouze tady padli skuteční bojovní letci. Druhý takový případ v regionu neznám,“ doplnil.

Vojáky pohřbili ve Francii

O popravě pětice amerických letců nacisty slyšával Pavel Lavický z Českých Budějovic už od svého otce. Ten totiž převzal v Kaplici praxi po lékaři, jenž z města odešel v rámci poválečného odsunu, a roku 1945 se podílel na exhumaci těl vojáků, kteří místo posledního odpočinku našli na americkém hřbitově ve Francii.

„Pamatuji si, jak otec vyprávěl, že těla vojáků uložili do hliníkových rakví. Vždy, když jsme jeli kolem Dolního Dvořiště, také připomínal, že právě tam letci přistáli,“ vzpomněl Pavel Lavický.

Kámen z Michniček

Památku amerických vojáků přijeli v sobotu v rámci tradiční vzpomínkové jízdy, při níž navštívili také další pietní místa v regionu, uctít i manželé Marie a Václav Titlovi z Úsilného u Českých Budějovic.

„Akci Veteran Army Vehicles klubu se účastníme pravidelně. Před dvanácti lety jsme si pořídili i vlastní džíp – Willis MB z roku 1944. Auto bylo dost zanedbané, ale se synem jsme ho rozebrali téměř do posledního šroubku a zlatýma českýma ručičkama zase složili dohromady,“ usmíval se Václav Titl. Doplnil, že s manželkou obdivuje nejen vojenskou techniku, ale i zásluhy válečných hrdinů.

Práce na úpravě pietního místa si členové Veteran Army Vehicles klubu rozdělili. „My jsme nechali upravit cestu k památníku a zajistili instalaci kamene, který jsme přivezli z nedaleké osady Michničky. Nadšenci z občanského sdružení pak nechali vyrobit samotnou pamětní [desku](#),“ objasnil starosta Bujanova Bořivoj Vojče.

Posádku zmíněného amerického bombardéru připomíná od roku 2004 také pamětní deska, umístěná na zdi poutního kostela P. Marie Sněžné ve Svatém Kameni u Dolního Dvořiště.